

ÖLÜM NEDENİ İSTATİSTİKLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA

Ülkenin nüfus yapısını doğrudan etkileyen ölüm olaylarının sayısal, ölüm nedeninin ise ayrıntılı olarak bilinmesinin halk sağlığı hizmetlerinin gerek koruyucu ve gerekse tedavi edici hekimlik olarak yerine getirilmesinde önemli bir yeri bulunmaktadır.

Ölüm nedeni istatistikleri; ölümlülük modellerini yer ve zaman ayrımında açıklamada, nüfus projeksiyonlarının oluşturulmasında, halk sağlığı programlarının desteklenmesinde ve araştırmalar için hipotez kurulmasında önemli bir veri kaynağıdır. Ayrıca, halk sağlığı değerlendirmeleri için gerekli bir veri olup, halk sağlığı istatistikleri sisteminin temelini oluşturmaktadır.

Ölüm nedeni istatistiklerine ilişkin bilgiler, TÜİK tarafından 1931 yılından itibaren derlenmeye başlanmış ve 1949 yılı sonuna kadar, “nüfusu en fazla olan 25 il merkezi”, 1950-1956 yılları arasında “bütün il merkezleri”, 1957 yılından itibaren ise “bütün il ve ilçe merkezleri” kapsam içine alınarak yayımlanmıştır.

1957-2008 yılları arasında il ve ilçe merkezleri için ölüm istatistikleri ayrı bir yayın olarak sunulmuştur. 2009 yılına kadar ölüm istatistikleri ile birlikte üretilen ölüm nedeni istatistikleri, 2009 yılından itibaren ayrı bir istatistik olarak yayınlanmaya başlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Sağlık Bakanlığı; Avrupa Birliği (AB) uyum sürecinde, ölüm nedeni istatistiklerinin AB standartlarına uyumlu hale getirilmesi amacıyla 2005 yılından beri “Ölüm Nedeni İstatistikleri” konusunda bir proje yürütmektedir. Proje ile, ölüm nedeni istatistiklerinin kalite ve güvenilirliğinin artırılması, ülkelerarası karşılaştırılabilirliğin sağlanması ve uluslararası standartlarda ölüm nedeni istatistiklerinin üretilmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda; öncelikle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) standartlarında, yeni bir “Ölüm Belgesi” geliştirilmiştir. Yeni ölüm belgesinin uygulanabilirliğinin test edilmesi amacıyla 2006-2008 yıllarında pilot çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

2008 yılı Ekim-Aralık aylarında ölüm belgesi doldurmakla yükümlü olan hekimlere dört aşamada belgeleme eğitimi verilmiştir. Pilot çalışmada yer alan illerde bulunan hekimlerden bir grup oluşturulmuş ve bunlara tekrar bir hatırlatıcı eğitim verilmiştir. Her ilden en az ikişer il referans hekimine eğitim verilmiştir. İl referans hekimleri de bulundukları illerdeki kurum referans hekimlerine, kurum referans hekimleri de bulundukları kurumdaki diğer hekimlere eğitim vermiştir.

1 Ocak 2009 tarihi itibari ile yeni ölüm belgesinin kullanımına başlanmıştır. Yeni belge ile ölüme sebebiyet veren hastalık listesi ve sürelerinin yanı sıra; bebek ölümlülüğüne ait bilgiler de derlenmeye başlanmıştır.

Ölüm nedeni istatistikleri, tüm il ve ilçe merkezleri ile hekimi olan tüm yerleşim yerlerini kapsamaktadır.

Ölüm belgesi; hekim tarafından görülen tüm ölüm vakaları için hastaneler, sağlık ocakları, aile sağlığı merkezleri, belediye tabiplikleri, adli tıp kurumları ile diğer sağlık kuruluşları tarafından doldurulmaktadır. Doldurulan ölüm belgeleri, İl Sağlık Müdürlüklerinde tüm il için derlenerek ilgili TÜİK bölge müdürlüklerine iletilmektedir.

Ölüm nedeninin tespitine yönelik bölümlerde yer alan hastalıkların kodlaması Uluslararası Hastalık Sınıflaması (ICD-10)'a göre yapılmakta ve altta yatan neden DSÖ kuralları uygulanarak bulunmaktadır.